

Riktlinjer för skolpliktsbevakning i förskoleklass samt grund- och grundsärskola (från och med den 2 juli 2023 anpassad grundskola)

Dokumenttyp Styrdokument	Dokumentnamn Riktlinjer för skolpliktsbevakning i förskoleklass samt grund- och grundsärskola (från och med den 2 juli 2023 anpassad grundskola)	Beslutat datum 2023-03-22	Gäller från datum 2023-03-27
Beslutat av Grundskolenämnden	Ansvarig förvaltning och avdelning Grundskoleavdelningen	Diarienummer GN 2023-73	
Ämnesord Riktlinjer skolpliktsbevakning, vite		Ersätter tidigare beslut GFN 2019-06-12 § 88	
Dokumentinformation Revidering av tidigare riktlinjer.			

Innehåll

Innehåll	4
1 Skolplikt.....	5
2 Haninge kommuns ansvar	5
2.1 Utbildningsförvaltningen centralt.....	5
2.2 Rektorns ansvar.....	5
3 Vårdnadshavares ansvar.....	5
4 Föreläggande och vite.....	5
5 Ledighet.....	6
6 Befrielse	6
7 Fullgörande av skolplikten på annat sätt – utlandsskola eller undervisning i hemmet av vårdnadshavare eller annan person.....	7
8 Skolpliktens upphörande vid studier utomlands	7
9 Särskild undervisning vid sjukdom.....	8

1 Skolplikt

Bestämmelser om skolplikt finns i 7 kap. skollagen (2010:800). Av bestämmelserna framgår bland annat följande. Alla barn som är bosatta i landet har skolplikt. Med bosatt avses den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481). Skolplikt gäller dock inte för elever som varaktigt vistas utomlands, 6 månader eller mer, eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

Riksdagen beslutade den 15 november 2017 att skolplikten ska gälla från och med det år barnet fyller sex år. I och med det blir förskoleklass obligatoriskt för alla barn i Sverige och alla måste gå i skolan i minst tio år. Ändringen gäller från höstterminen 2018.

Alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola. Hemkommunen ska se till att eleverna i dess grundskola och grundsärskola fullgör sin skolgång.

2 Haninge kommuns ansvar

2.1 Utbildningsförvaltningen centralt

Central förvaltning ansvarar för att följa upp att alla folkbokförda skolpliktiga barn i kommunen har en skolplacering i egen eller annan huvudmans skola, eller på något annat sätt får föreskriven utbildning. När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än Haninge kommun eller det hos en sådan huvudman har inletts en utredning om elevens frånvaro, ansvarar central förvaltning för att inhämta och följa upp densamma. I ansvaret ligger också att kontinuerligt följa upp total frånvaro på alla kommunala skolenheter, samt sammanställa rapporter till nämnden.

2.2 Rektorns ansvar

Rektor ansvarar för att alla elever som har en skolplacering på enheten fullgör sin skolgång. Det gäller även för elever som fått en placering men ännu inte börjat eller dykt upp vid skolstart. I ansvaret ingår att skolan ska arbeta med att utreda, åtgärda och följa upp elevens frånvaro så väl ogiltig som giltig. Vid upprepad eller längre frånvaro ska utredning inledas och central förvaltning informeras. Om en elev med sådan frånvaro är folkbokförd i en annan kommun ska rektor meddela elevens hemkommun om att utredning har inletts samt senast efter 2 månader meddela hemkommunen utredningens resultat. Samtliga kommunala skolenheter ska registrera frånvaro digitalt i gällande verksamhetssystem.

3 Vårdnadshavares ansvar

Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt. Vårdnadshavare ska anmäla elevs frånvaro på det sätt som skolenheten beslutar om.

4 Föreläggande och vite

Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Ett

föreläggande får förenas med vite. Innan nämnden fattar beslut om ett sådant föreläggande ska vårdnadshavarna informeras om att ärendet är aktuellt samt få ta del av den utredning som ligger till grund för ärendet. De ska också erbjudas att delta vid nämndens sammanträde när deras ärende behandlas (de har dock inte rätt att närvara vid nämndens överläggning).

Vitesbelopp utdöms om 1 procent av respektive vårdnadshavares årsinkomst (löpande) i de fall eleven inte kommer eller deltar i undervisningen och vårdnadshavare inte gör vad som ankommer på dem att göra för att så ska ske. Denna form av löpande vite ska tillämpas veckovis alternativt månatligen utifrån lämpligt bedömning i respektive ärende.

Vidare utdöms vitesbelopp om 2,5 procent av årsinkomsten (fast belopp) att tillämpas i de fall det handlar om ett ärende där vårdnadshavare och eller elev olovligt vistas utomlands där varken ledighet eller ansökan om att få fullgöra skolplikten på annat sätt har beviljats. Om tidigare utdömt vite inte resulterat i att eleven fullgör sin skolplikt kan beloppet höjas med 0,5 procent.

Ett beslut om vitesföreläggande kan överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm men beslutet gäller omedelbart (om inte annat beslutats). Efter ett beslut om vitesföreläggande ansvarar rektor för att följa upp om föreläggandet följs. Om så inte sker anmäls det till grundskolechefen. Nämnden kan då besluta att ansöka hos förvaltningsrätten om att vitet ska utdömas.

5 Ledighet

En elev i grundskolan eller grundsärskolan får beviljas kortare ledighet (upp till 10 dagar) för enskilda angelägenheter. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas. Det är rektor som beslutar om ledighet. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om ledighet som avser längre tid än tio dagar. Om vårdnadshavare har för avsikt att vistas en längre tid utomlands, sex månader eller mer, ska denne informeras om att eleven skrivs ut och vid återkomsten behöver ansökan om skolplacering göras. Skolplacering upphör därmed.

Ett beslut om ledighet ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Bland de omständigheter som normalt bör beaktas kan särskilt nämnas frånvarons längd, elevens studiesituation, möjligheterna att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen, hur angelägen ledigheten är för eleven samt om eleven fullgör sin skolplikt eller deltar i utbildningen utan att vara skolpliktig. Situationer då det skulle kunna bli aktuellt med ledighet är till exempel vid vissa resor, familjehögtider eller religiösa högtider.

Ansökan om ledighet görs på blankett som finns på kommunens hemsida och som lämnas till skolan. Beslut om ledighet kan inte överklagas.

6 Befrielse

En elev i grundskolan eller grundsärskolan får på begäran av elevens vårdnadshavare befrias från skyldighet att delta i obligatoriska inslag i undervisningen om det finns synnerliga skäl. Ett sådant beslut får endast avse enstaka tillfällen under ett läsår. Det är rektor som beslutar om befrielse. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut.

Befrielse kan vara aktuellt från inslag som kan upplevas som utmanande mot bakgrund av elevens speciella inställning och hemmiljö eller för en elev som ligger långt före i sin kunskapsutveckling och har nått kunskapskraven. I normalfallet ska dock en elev som har nått kunskapskraven, när det gäller ett specifikt inslag i undervisningen, gå vidare med ett mer avancerat och mer utmanande inslag. Kravet på synnerliga skäl innebär att befrielse bara kan bli aktuellt i rena undantagsfall där omständigheterna är mycket särpräglade.

7 Fullgörande av skolplikten på annat sätt – utlandsskola eller undervisning i hemmet av vårdnadshavare eller annan person

En skolpliktig elev får vid synnerliga skäl medges rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt än genom att delta i den ordinarie utbildningen vid sin grund- eller grundsärskola.

Det kan handla om utbildning vid en svensk utlandsskola eller undervisning i hemmet av vårdnadshavare eller annan person.

För att medgivande ska lämnas krävs att:

- verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds enligt föreskrifter i skollagen,
- behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses, och det finns synnerliga skäl.

Kravet på synnerliga skäl innebär att bestämmelsen ska tillämpas restriktivt, och synnerliga skäl kan endast anses föreligga i undantagsfall. Bedömningen av om det finns synnerliga skäl ska utgå från elevens intressen.

Ansökan om fullgörande av skolplikt "på annat sätt" ska göras på blankett som finns på kommunens hemsida. Ett nekande beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm.

Grundskolenämnden beslutar om ett medgivande ska lämnas. Om medgivande lämnas ansvarar central förvaltning för att det upprättas en plan för hur insyn och uppföljning ska ske.

Ett medgivande får lämnas för upp till ett år i sänder. Under dess giltighetstid ska det prövas hur verksamheten utfaller. Medgivandet ska återkallas, om det kan antas att förutsättningarna ovan inte längre finns.

8 Skolpliktens upphörande vid studier utomlands

Det är hemkommunen som utifrån en anmälan från vårdnadshavare bedömer om vistelsen är att betrakta som varaktig i de fall där barnet eller familjen har kvar sin folkbokföringsadress. Enligt kommunens praxis avses varaktig vistelse minst sex månader. När skolplikten upphör på grund av varaktig eller permanent flytt utomlands upphör även rätten till utbildning samt en plikt att delta i densamma. Eleven blir således utskriven från sin hemskola.

Om eleven kommer tillbaka till Sverige har eleven samma rätt till utbildning som alla andra elever. Vårdnadshavare ska då ansöka om skolplats på nytt med anledning av att det

föreligger skolplikt. Det finns dock ingen garanti för att eleven placeras på den skola som eleven innan sin vistelse i utlandet var inskriven på.

9 Särskild undervisning vid sjukdom

Det finns något som kallas för särskild undervisning och som finns till för elever som inte kan delta i vanligt skolarbete för att de är sjuka eller på grund av liknande förhållanden.

Undervisning i den här formen är bara till för elever som inte kan delta i det vanliga skolarbetet under en längre tid på grund av sjukdom eller andra liknande skäl.

Särskild undervisning sker antingen på ett sjukhus, eller i hemmet om inte läkare avråder från det. Särskild undervisning ska så långt som det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i. För att ge undervisning i hemmet krävs samtycke från elevens vårdnadshavare.

Om undervisningen sker i hemmet ansvarar huvudmannen för den skola där eleven annars hade gått för undervisningen.

Det är barnets hemkommun som bestämmer om barnet ska få hemundervisning i detta fall. En elev som får särskild undervisning i hemmet kan ha eller få ett åtgärdsprogram eller ett beslut om anpassad studiegång. I så fall sker det inom ramen för elevens ordinarie utbildning. Eftersom syftet med den särskilda undervisningen är att kompensera för den undervisning som eleven inte kan vara med i kan ett beslut om anpassad studiegång påverka vilken undervisning eleven får inom ramen för den särskilda undervisningen i hemmet.

